

[Justitsministeren]

af befolkningens mulighed for at få fri proces og anden retshjælp.

Efter lovforslaget skal disse forbedringer først og fremmest ske gennem betydelige forhøjelser af de økonomiske grænser for at kunne få fri proces og offentlig retshjælp ved en advokat.

Det foreslås således, at den nuværende indtægtsgrænse for at kunne få fri proces for et ægtepar forhøjes fra 110.000 kr. i samlet socialindkomst til en samlet socialindkomst på 175.000 kr. Tillægget pr. barn på 15.000 kr. foreslås forhøjet til 25.000 kr. Indtægtsgrænsen for enlige uden børn vil efter forslaget blive forhøjet fra 83.000 kr. til 130.000 kr.

Af andre hovedpunkter indeholder lovforslaget en regel om, at fri proces i modsætning til i dag i almindelighed skal medføre fritagelse for at erstatte modparten sagens omkostninger. Endvidere foreslås en udvidelse af området for advokatretshjælp både for så vidt angår de omfattede sagskategorier og med hensyn til retshjælpsydelsernes omfang og indhold.

En meget stor del af befolkningen er i dag gennem de almindelige skadesforsikringer (familie-, hus- og bilforsikringer) dækket af en retshjælpsforsikring. Forsikringsdækningen er imidlertid subsidiær i forhold til fri proces, idet forsikringstageren, forinden der kan blive tale om at få dækning via forsikringen, skal have udtømt mulighederne for at få sine procesomkostninger dækket ved fri proces. Denne retstilstand foreslås ændret, således at retshjælpsforsikringer gøres til den primære sikring mod befolkningens procesudgifter. Herefter vil en bevilling til fri proces alene omfatte de omkostninger ved sagen, der ikke er dækket af en eventuel retshjælpsforsikring.

For at illustrere rækkevidden af de foreslåede nye regler kan jeg oplyse, at de samlede merudgifter ved lovforslaget skønnes at blive ca. 45-55 mill. kr. årligt i forhold til en udgift på ca. 67 mill. kr. i 1986.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at jeg har forelagt de bevillende myndigheder et forslag om, at vederlagene til lægdommere (domsmænd og nævninge) og vidner forhøjes med virkning fra den 1. november 1987. Disse vederlag er sidst reguleret i 1978. Forslaget går ud på, at vederlaget til lægdommere forhøjes fra de nuværende 330 kr. pr. dag til 600 kr. pr. dag. Vidnegodtgørelsen foreslås forhøjet fra

mindst 40 kr. til mindst 80 kr. De samlede merudgifter ved disse forhøjelser vil andrage ca. 8 mill. kr. årligt.

De foreslåede nye regler om fri proces m.v. bygger på en enig indstilling fra retshjælpsudvalget, hvis betænkning herom i alt væsentligt opfylder den henstilling, der er kommet til udtryk i en beretning fra Folketingets Retsudvalg i september 1985. Denne beretning har været grundlaget for retshjælpsudvalgets arbejde.

Som anført i betænkningen har retshjælpsudvalget udarbejdet forslagene som en samlet reform af retshjælpsområdet.

Som det endvidere fremgår af betænkningen, er der en række yderligere spørgsmål med tilknytning til retshjælpsområdet, som skal løses. Disse spørgsmål vil blive taget op af Justitsministeriet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Herved har jeg den ære for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven.

(Lovforslag nr. L 17).

Lovforslaget indebærer alene, at den revisionsklausul, der er indeholdt i lov nr. 686 af 17. oktober 1986, ophæves.

Ved lovændringen i oktober 1986 fik udlændingeloven de nødvendige styringsmekanismer til en regulering af tilstrømningen af spontane asylansøgere. Der blev indført mulighed for at afvise en asylansøger på grænsen, hvis den pågældende søger at indrejse fra et land, hvor han eller hun befinder sig i en faktisk trykthedssituation. Endvidere blev der med lovændringen indført mulighed for at straffe transportører, der bringer udlændinge her til landet, såfremt de pågældende udlændinge ikke har fornøden rejselegitimation og visum. Strafbestemmelsen er endnu ikke sat i kraft.

Før lovændringen i oktober 1986 var det ikke muligt for Danmark at styre udviklingen på flygtningeområdet. Det var således på et tidspunkt, hvor tilstrømningen var særlig stor, nødvendigt at gøre brug af skibe, en hotelplatform og en teltlejr for at kunne skaffe det fornødne antal indlogeringspladser.

[Justitsministeren]

Udsendelse efter afvisning på den danske grænse sker til vesteuropæiske lande, der deltagere i det internationale flygtningesamarbejde, og som efterlever flygtningekonventionen.

Justitsministeriet følger nøje udviklingen med hensyn til flyselskabernes transport af udlændinge hertil uden fornøden rejselegitimation og visa. Justitsministeriet må i den forbindelse konstatere, at langt de fleste flyselskaber m.v. udfolder store bestræbelser for at efterleve de danske indrejsebestemmelser. Enkelte selskaber har dog i de seneste måneder transporteret et forholdsvis stort antal asylansøgere hertil fra lande, hvortil de ikke kan afvises. Disse overtrædelser har derfor aktualiseret spørgsmålet om at sætte strafbestemmelsen i kraft.

Lovændringen medførte hurtigt et markant fald i antallet af spontant indrejste asylansøgere. Mens der indtil lovændringen i oktober 1986 indrejste op mod 9.000 spontane asylansøgere, påregnes det ud fra de nuværende indrejsetal, at der i 1987 vil indrejse ca. 1.500-2.000. Dette tal omfatter alle udlændinge, der først indgiver ansøgningen efter at være indrejst. Tallet omfatter hovedsagelig de asylansøgere, der indrejser uden pas og visum, og som ikke kan afvises. Herudover omfatter tallet også de personer, der kommer hertil med gyldigt visum eller opholdstilladelse, men først efter indrejsen søger asyl. Indtil 1. oktober 1987 udgjorde sidstnævnte gruppe ca. 300 personer, der således er indrejst med opholdstilladelse efter familiesammenføringsreglerne.

Den positive effekt, som lovændringen i oktober 1986 har haft, giver øgede muligheder for at medvirke til løsningen af det internationale flygtningeproblem, ikke mindst gennem det arbejde, der udføres i EF-, Europaråds- og FN-regi. Behovet herfor øges selsagt i takt med, at landene, som det sker nationalt, indfører regler til begrænsning af tilstrømmingen af asylansøgere.

Udlændingelovens vedtagelse i 1983 byggede på den forudsætning, at også andre lande ville følge Danmarks eksempel og påtage sig deres del af løsningen af det internationale flygtningeproblem. Denne forudsætning blev ikke opfyldt, og det har på trods af en række initiativer fra dansk side ikke været muligt at få skabt en bred international løsning på flygtningeproblemet. Siden 1986-ændringen har Danmark forstærket sin indsats på dette område.

Socialdemokratiet har for et stykke tid siden rejst spørgsmål om virkningerne af de nugældende familiesammenføringsregler, og der er fremkommet tilkendegivelser om, at der er behov for en stramning af disse regler. Regeringen kan tilslutte sig, at der er behov for at overveje en stramning, og jeg er således indstillet på at gå ind i en drøftelse om en løsning af disse spørgsmål, som kan kræve en ændring af lovgivningen.

Idet jeg tillader mig at henvise til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg hermed anbefale forslaget til velvillig behandling.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hermed tillader jeg mig for det høje Folketing at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Dørlukning og advokatbistand til den forurettede).

(Lovforslag nr. L 18).

Lovforslaget har til formål at styrke retsstillingen for personer, der bliver ofre for en voldsforbrydelse eller en sædelighedsforbrydelse.

Hovedpunktet i lovforslaget er, at der som noget nyt indføres en adgang til at kunne beskikke en advokat for ofre for voldsforbrydelser. Den beskikkede advokat skal sørge for at opføre et eventuelt erstatningskrav og skal endvidere yde den pågældende bistand og støtte af mere almen karakter både under politiets efterforskning af sagen og under en senere behandling af sagen i retten. Udgifterne til salær til den beskikkede advokat skal afholdes af det offentlige.

Samtidig foreslås en udvidelse af den gældende ordning med advokatbeskikkelse i voldtægtssager, således at der bliver en adgang til at beskikke en advokat for den forurettede ikke blot i voldtægtssager, men ved alle sædelighedsforbrydelser.

Endvidere foreslås, at den forurettede i voldtægtssager skal kunne bestemme, at dørene skal lukkes, når den pågældende afgiver forklaring i retten.

Ud over de foreslåede lovregler vil der som omtalt i lovforslaget bl.a. blive udarbejdet en vejledning til personer, der har været udsat for voldtægt og andre grove sædelighedsforbrydelser. Vejledningen vil indeholde oplysninger om offerets rettigheder og muligheder for bistand af lægelig og psykologisk art m.v.